

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-ASPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár helyben: Előfizetési ár vidékre:
 Egész évre . . . 12.- kor. Egész évre . . . 18.- kor.
 Félévre . . . . . 6.- kor. Félévre . . . . . 9.- kor.
 Egyes szám ára 4 fillér. Egyes szám ára 6 fillér.

Felülvizsgáló szerkesztő:
SIMONFI ISTVÁN.
 Lapkiadó:
HÖRÖVITZ ZSIGMOND.

Szerkesztőség és kiadóhivatal,
 Darabos-utca 7. szám alatt.
 :: Telefon 412. szám. ::

Lassu parázson.

Írta: dr. Kalmár Antal.

Ha a függetlenségi és negyvennyolcas Justh párt szombatán este meg nem hozza, még pedig egész váratlanul, szenzációs határozatát: — ma Khuen-Héderváry mint újból kinevezett miniszterelnök boldogitaná Magyarországot. A politikai helyzet ugyanis úgy állott, hogy Khuen lemondása óta minden bécsi és budapesti szem Khuen-Héderváry reaktiválásán dolgozott s már-már mindenki biztosra vette, hogy a vasárnapi audiencia után Khuen mint vagy újból kinevezett — vagy legalább is mint designált miniszterelnök fogja elhagyni a királyi dolgozó szobáját.

Hiszen megáll csak, gondolta magában a Justh-párt, majd befűtjük mi neked a királyia udienciára. Justh Gyula hirtelenében összedte a függetlenségi párt végrehajtó bizottságát, amely hozott határozatában kerekén kimondta, hogy a Justh-párt Khuen-Héderváryval csak úgy áll szóba, ha ő a tárgyalás előtt lévő véderőjavaslatok félretevésével első sorban az általános, egyenlő, titkos és községenkénti választójogi törvényjavaslatot iktatja törvénybe. A párt tehát Khuennel szemben annyira követeli a választójogi priuszát, hogy Khuennek semmiféle védőtörvényt: se véglegest, se provizorikust meg nem ad a választójogi reform megcsinálása előtt.

EGY ZAVAROS ESET.

Írta: Harsányi Zsolt.

(Többször megemlékeztem már egy társaságról, ahol asszonyi dolgokat mondtak el. Kalandokat név nélkül, nem a diszkreció okán, hanem azért, mert név nélkül könnyelműbben beszélhet az ember. Fiatalemberük ültek az asztal körül és minden történet mindenképpen meglett. Az ilyen asszonyi történetek általában mindig ugyanazt jelentik, tarkaságuk azonban megtesztően változatos és meglepő. A következő történetet egy magas és szélesvállú ifju mondta el.)

— Teljes életemben a középmagas, fehérbőrű, szőke nőket szerettem, lehet, hogy azért, mert az első hölgy, akibe komolyan belebolondultam, középmagas, fehérbőrű, és szőke volt. Az ilyen első szerelemnek visszamaradt saját emléke büvös mesebeli papucs; az ember keresi és gyakran megtalálja a Hamupipókéét, a kinek a lábacsájára az ilyen papucs ráillik. — Szóval az én esetem a hamvasszőke, fausse-raigre nő; úgy érzem magam, mintha a múltból orolyan és szeliden ellenőrizné az izlésemet két drága, lába játszó szem. De ez most nem tartozik ide. Azt akarom csak ezzel megmagyarázni, milyen szokatlan dolog volt, hogy a Fekete Jolánnal összekerültem.

Amde a Justh-párt a választójognak ezt a föltétel nélküli priuszát csak Khuennel szembe, követeli, akinek szeméje iránt teljesen bizalmatlan és aki bármit is mondjon, vagy tegyen: neki a párt nem hisz. Hands of — és élő a választójogi törvénnyel! Vagy pedig direktio — a bukás!

Ha azonban új ember — új programmal jön — itt a Justh-párt végleges véderőreformot színtén nem ad, ezt a népparlament számára tartogatója, ha azonban az új miniszterelnök szeméjében megbizik: ennek a választójogi reformjéért cserébe megadja a véderőnek három évre terjedő provizoriumát, de csak úgy, hogy a két-éves katonai szolgálat nyomban életbe lépjen és nem úgy, mint a mai véderőreformnál, csak az átmereti korszak után, úgy öt-hat esztendő múlva.

Ezt a határozatot szombat este kilenc órakor Bécsben már mindenki tudta, reggel már az össze bécsi lapok tele voltak vele, kedvelt lapjában, a Fremdenblattban a király is elolvasta, az audienciánál Khuent már ezzel várta, ami aztán Khuenre be is tette az ajtót.

Mint a honfoglaló ősek apró tüzes paripáikon bekalandozták Európát, s «rajta-rajta» kiáltással ütöttek rá az ellenségre: olyanféle harci taktika volt ez a Justh-párttól: gyors, váratlan, hatásában lesújtó és Khuent véglegesen megéktató. A király odaállította Khuent az ajtófélfának s a fülébe dörögte: hát mit vesződöm én

te veled, mikor én kaphatok a magyar néptől ujoncot, megkaphatom azt, ami az enyém, — csak a magyar népnek is meg kell adni (azt, ami az övé, meg kell adni a népjogokat s be kell venni az alkotmány sáncain kívül álló népet is az alkotmány sáncába. Miért vesződjem én te veled s Tiszával, s azért, mert te és Tisza nem akartok választójogot adni a magyar népnek: azért én igyam meg annak a levét?

Igy a király és logikájával úgy a falhoz szorította Khuen-Héderváryt, hogy meg se tudott mozdulni s félajulva jött ki a király szobájából. Amde, hogy Khuen mégis ne egyszerre, hanem lassu parázson haljon meg: azzal a lealézó utasítással bizta meg a király, hogy tárgyaljon még a pártokkal. Ennek azonban a Justh-párt élébe harangozott, kijelentette, hogy mivel horro regius vagy: szóba állok veled, de csak a szorítati határozat alapján.

Hát a Kossuth-párttal és az Andrássy-csoporttal ugyan mit tárgyalhat még Khuen? Oh itt van tárgyalni való, itt már szívesen elénk a rezolúciónak azt a követ, amibe Khuen megbottolt, itt már uni-szono kinyilvánítják, hogy nem a szavak a fő — hanem a lényeg. Oh ezt úgy is tudjuk, a szent formulák korszakában ezt különben mindnyájunknak tudni is kell. — A király nem fogadja el azt a tervezett országos határozatot, ami se őtet, se az utódját különben sem kötelezi, — de el fog majd fogadni egy törvénybe iktatott dolgot, ami őt is,

Kivételesen megmondtam a nevét is, bár ebben a tekintetben igen finnyás vagyok. De hát ezt a dogot mindenki tudja és különben is: Jolán az az urhély, akiről az ilyesmít nyugodtan el lehet mondani. Még mielőtt elmondanám, amit akarok, meg kell jegyezni, hogy az eset nem is érdekes, csak a vége, az talán olyan poéta-szerűnek van élezve. Ezer bocsánat, ha ezen az élen az előadásom miatt csorbá esik Tehát: ezelőtt két esztendővel — istenem huszonhárom éves voltam, künn ültem a kávéház terraszán. Most eléggé felvitte az isten a dolgom, akkor azonban a kutya sem ismert. A nők különösen nem ismertek. Egyedül ültem egy jegeskávé mellett és hirtelen belémütött valami villamos megrámulás. Az ivlámpák fényében ragyogó estében belépett, mint egy királynő, egy leány, idősebb nő kísérette, de én csak a leányt láttam. Magas, fekete nő volt, markáns volt az arca, naiv rajongásonnal valami külföldi csodáncnek néztem: nyersselyem porköpenyében és a takaros piros chaperonjával a fején. Kerültfordult, eltűnt, nem volt hely a kávéházban. — Mikor kifelé ment, magasra kapta a szoknyáját és egy pillanatig látta a bokáját. Fekete selyemharisnya volt a lábán s ez úgy látszott, mintha a csontos, kemény bokája finom, fekete selyemporrall lett volna beszórva. Sokáig néztem utána a, akkor is, mikor már nem láttam.

Azután egyszer-kétszer eszembe jutott. De részint hidegebben néztem vissza az emlékre, részint megismerkedtem néhány szenzációjával az életemnek, egyszóval konstatáltam magamban, hogy nagyon naiv voltam, egyszerűen begrottam egy nyári este hangulatának és egy finomabb harisnyának. Visszaemlékezve, megállapítottam, hogy a leány bokája vastag volt, az arca kellemetlenül markáns, a haja pláne durva. El is felejtettem. És egészen közönyös maradtam, mikor most két hónapja újból feltűnt ugyanabban a kávéházban. Ez volt az a leány, — gondoltam hanyagul mindössze és többet rá sem néztem.

De egy délután egy erős és állandó tekintetet éreztem magamon. A Jolán nézett. (Féltételesleg ugyebár megjegyezne, hogy ónagyságról van szó.) Visszanéztem, gyakorlatlan, könnyedén, féltételes, aztán tovább olvastam az újságot. De ne is jutott eszembe, hogy komolyan gondolkozzam róla. Ugyanis ebbe az időbe esik, hogy egy levelet kaptam egy régi-régi valakitől, már el is felejtettem, de a levél miatt rájöttem, hogy az első dolog, az szent és eltörölhetetlen. Sokat vívódtam: akkor, mit törődtem volna egy csontos, fekete nővel.

Néhány nap múlva megyek ki a kávéházból, hát ki megy pont az orrom előtt? A Jolán,

tisztít

Menyaszonnyi kelengyét

WACHA gőzmosó gyára
 Simonffy-u. 55. Széchenyi-u. 6. Varga-u. 35. Verbőczy-u. 14.
 TELEFON 839. TELEFON 840.

meg az utódját is kötelezi! No hát mivel nem akarják még Magyarország szemét kiszurni?

Legyenek nyugodtan: nem fogják kiszurni. Khuen-Héderváry már holnap, vagy honlapután megint Bécsben lesz s jelenteni fogja a királynak, hogy terminusa lejárt. Valamikor ugyan 1913 január első napját tűzte ki terminus gyanánt önönmagának, de Bécs vagy kilenc hónappal ezt a terminust megrövidítette. Csak hogy Khuen maga is megrövidült egy fejjel, a miniszterelnökségtől fejjel. Rendben is van a dolog! Új ember fog jenni — új programmal s a választójog reformjával, a népparlament megcsinálásával megkezdődik az új, a modern, demokratikus Magyarország megalapozása.

Nincs kibontakozás.

Khuen nem válikozk.

Gróf Khuen-Héderváry károly miniszterelnök ma eleget tett a királytól kapott megbízásnak: sorra fölkereste a rezolúciós politikusokat s elvégezte a velük való tárgyalást. Amit előrelátható volt, ezek a tárgyalások nem nyitottak új utat a kibontakozásra s így a miniszterelnök missziójának megheiusult a mai nappal befejezett ténnyé vált.

Ma reggel báró Skerlecz Iván, a király kabinetirodájában beosztott miniszteri tanácsos volt gróf Khuen első látogatója. Báró Skerlecz ma reggel érkezett meg Bécsből, valószínűleg fontos üzenettel; a miniszterelnök hosszasan értekezett vele. A miniszteri tanácsos ma este vagy holnap reggel tér vissza Bécsbe.

A miniszterelnök délelőttjét ma is legnagyobb részben a Lukács László pénzügyminiszterrel és gróf Tisza Istvánnal való tanácskozás vette igénybe. Előbb Lukács László kereste fel gróf Khuent, majd később megérkezett gróf Tisza István s a miniszterelnök velük hosszabb együttes tanácskozást folytatott.

Negyed tizenkettőkor indult el a miniszterelnökségről automobilon gróf Khuen, hgy sorra meglátogassa a rezolúciós politikusokat. — Először Kossuth Ferencet kereste föl a Gresham palotabeli lakásán, ahol gróf Apponyi Albert is megjelent; közölte velük a bécsi audienciái eredményét s a király visszautasító álláspontját. — Kossuth a miniszterelnök látogatása előtt Désy

Zoltánnal, Sághy Gyulával, Szentiványi Arpáddal, Tóth Jánossal, és Somfich Tamással tanácskozott.

A miniszterelnök még a déli órákban meglátogatta gróf Andrássy Gyulát és gróf Zichy Aladárt s ha lehet, még ma délután, de legkésőbb az esti vonattal ismét Bécsbe utazik és holnap délelőtti audiencián jelenik meg a király előtt, hogy beszámoljon a rezolúciós politikusokkal folytatott tárgyalásai eredményéről.

Khuen a holnapi audiencián vissza fogja adni a királynak a tőle kapott megbízást, azzal a jelentéssel, hogy ezen az alapon nem sikerült megtalálnia a kibontakozást. Hogyha öfelsége másként nem intézkedik, ezzel gróf Khuen szerepe lezárult és rákerül a sor más politikusok meghívására.

Minden valószínűség szerint Lukács László pénzügyminisztert fogja első sorban hivatni a király.

A rezolúciós politika csödbe kerülése után most már rohamosan fog kiemelkedni a válság zűrzavarából a választójogi kabinet.

Közgyűlés előtt.

A Magyar Vasúti és Forgalmi manipulációi.

Nem ugrunk be nekik!

A Magyar Vasúti és Forgalmi r.-t. manipulációit meglehetősen ismeri már Debreczen várososa. Felesleges bővebben kitérni ezekre. Az adózó polgárság zsebéből kicsalt félmillió korona — egy virágzó, minden elképzelhető várakozást felülmúló módon sikerült vállalkozásra: eléggé óvatosságra inthet bennünket ezzel a társasággal szemben. Mindenki tudja, hogy milyen vállalat a debreczeni villamos. És még mi áldozunk úriás! Összeget reá, — holott a város kasszáját kellene jvedelmének gyarapítani.

A Magyar Vasúti és Forgalmi r.-t. elég jó üzletet csinál tehát Debreczen városával. — Azt hitte, hogy mert a villamosnak beugrottunk, most már keresztül vihetnek itt mindent. Sokszor hangzott el már illetékes ajkáról hogy Debreczen a lehetetlenségek városa, de kevés alkalommal igazságosabban, mint most.

Megérténik minálunk, hogy egy ilyen társaság a közérdek leplebe burkolózva a legnagyobb ajánlatot tehessen. Ajánlatot mondtunk, de ez az ajánlat parancsnak is beillt volna. Egyszerűen ráizen a városra ez a fene nagy urakból álló társaság, hogy: szükségünk van a kocsiútrolóhoz 100 hold földre! M pedgü terület-fejlet hajtvva visszük ajándékul a kért területet a mindenható Forgalmi zsemolya elé.

Azt hisszük, hogy Urbán uraimék ez alkalommal csúnyán fel fognak sülni. Hiszen felsültek már: akkor is, mikor ijesztésképen visszavonták «kéretüket». Jó van, tehát nem lesz kocsiútroló Debreczenben. A hatalmas Forgalmi duzzog, hogy nem sikerült Debreczent beugrasztani. Ugy tett, mint a kisgyermek, hátat fordított Debreczennek, — de azért rimánkodva néz vissza-vissza.

A közgyűlés tárgysorozaton a «visszavonás» dacára is szerepet fog a Forgalmi ügye.

Minden visszavonás dacára is jó volna a 100 hold föld a kocsiútroló, pályaudvar és gépjavító részére. A kisállomás áthelyezéséről természetesen szó sem esik. Hiszen ez nem közérdek, Hez nem fontos. Urbán uraiméknak az önön érdekük a közérdek. Mert hát jó is elbujni ez alá a lepel alá. Csakhogy lám, ki-kikandkál a közérdek leple alól az önzés patája.

Szépen meg volt tervezve ez a kis «pakli». Debreczen város közgyűlése azonban keresztül fogja huzni ezeknek az uraknak a szánitását. Nem fog kapni a Forgalmi csak egy istennevben földet, még ijesztésképen vissza vonta is a kérvényét és hogy ha százszor durcáskodnak is Urbánék. Tessék összekapcsolni a kocsiútroló ügyét a kisállomás kitelepfítésével! A kocsiútroló és rendező pályaudvar egyedül csak Debreczenben lehet. A világért sem ijedünk tehát meg az Urbánék ijesztgetéseitől. Csak tessék: vigyék el a kocsiútrolót és rendező pályaudvart Nagyváradra vagy Nánásra! Már mi csak meg fogjuk fontolni, hogy mit cselekszünk és milyen rekompenzációként adunk 100 hold földet a társaságnak.

Ez az egyedüli és helyes álláspont, ezt kell magáévá tenni minden gondolkodni tudó debreczeni polgárnak!

az utcán egyenesen nekem fordult és nyugodtan megkérdezte:

— Ugye-e utánam jött?

U Egy pillanátig gondolkodtam, aztán egy olyan nembánomszerű mozdulattal azt mondtam, hogy igen. Hát akkor kíséren ki a jégre, mondta ő. Nem bánom, mondtam én. Kikísértem és közben meglepetve konstatáltam, hogy nagyon okos leány. Keveset tud és ebben a kevésben is izlés-telenül pózoló sróknő. De esze, az van. Másnap is kikísértem a jégre, harmadnap is.

Harmadnap megfog egy futólagos barátom és azt mondja:

— Na, magára is rákerült a sor, a mint hallom. Vigyázzon, annyit mondok. Különben miért vigyázzon? Tudom, hogy intelligens fu, maga nem fog beleszeretni Jolánba. Majd egy hét múlva abbahagyja. Na, isten áldja meg.

Nem is értem rá tiltakozni, vagy megcáfolni. És még ugyanazon nap hallottam, hogy a Jolánt már színésvendék korában igen jól ismerte egy közismert kulisszamenti gabonabizonyos. Este kimentem Jolánért a jégre. Vissza felé kocsiútrolóba ültem. És a kocsiútroló szavát tettem ezeket a dolgokat.

— Te csacsi, — mondta kacagva. Aztán a nyakamba borult és beleharapott a számb. Ez már nagyon kínos volt. Roppant ideges vagyok és valósággal felbőszít az ilyen brutális

rokonszenv De nem akartam megbántani. Hát visszaharaptam, legalább hadd fájjon neki is. — Ő azonban nagyon szívesen vette. Mit mondjak, el volt ragadtatva. És akkor egy igen érdekes kis plaidoyert tartott a kocsiútroló, hogy ő független és színész és modern, és ha szeret, hát egészen szeret és ehhez senkinek semmi köze, a nagyon nagykoru lesz, kikapja az anyai örökségét, akkor menjek ki vele Berlinbe, ott karriert fogunk csinálni. Közben többször megcsókolta a kezemet és kijelentette, hogy örültem szeret.

En a magam részéről ekkor már untam a dolgot. Csak éppen arra vártam, hogy ezt a leányt is feljegyezhessem az emlékeim közé. Ne rés letezzük, másnap már feljegyezhettem. Bár nem volna érdektelen részletezni, mert annyira untatott már a dolog, hogy inkább csak a magam érzésének a megnyugtására indítottam langha ostromot ellene. Igaz, nem én voltam az oka, hogy az ostrom várakozáson felül rövid lett.

Harmadnap már, mikor telefonált, letagadtam magam. Ekkor kaptam tőle egy nagyon intelligens levelet, melyen megesküdött a halott édesanyja emlékére, hogy megéli magát, ha elhagyom. És következő nap délután már találkoztam vele egy olyan kávéházban, a hová nem jár ismerős. Hatátlannul ideges voltam, szerettem volna tetteleg inzultálni, úgy felizgatott a határtalan megalkodásával és meghunyászkodásával. Először

szóltan voltam, aztán ideges, aztán goromba. Mennél gorombább voltam, annál forróbban szorította a kezemet, amelyet nem tudtam csontos markából kicsikarni. A szeme könnyes és rájngó meghunyászkodással nézett reám. Mikor elmentünk a kávéházból, akkor eszembe jutott, hogy az utcán ismerősökkel találkozhatom. Nem akartam, hogy együtt léssanak. Elvittem tehát roziba. Gondoltam, ott sötét van, legalább nem létnak. Hát éppen ez kellett nekem, a mozit jól kitájtam. A sötét páholyban először összevissza csókolta a kezemet, aztán elakartam huzni, akkor sirva fakadt s a könnyeit belezokogta a tengerembe. Elrántottam a kezemet, akkor elővette a kalapot azt csókolta és abb sirt.

— Rémes, rémes, — mondogattam magamban. Az utcán megint kijelentette szent esküvel, hogy megéli magát.

— Tedd azt, — mondtam hidegen.

— Persze, — felelte szomorúan, — elgézolsz. Rettenetes kegyetlen vagy. Magadba örjítettél és most egy hét múlva, már nem kellek, eldobsz.

— Pardon — mondtam ingerülten — nekem semmi közöm az egészben. Te mászkáltál utánam, én egy árva szóval sem mondtam, hogy szeretlek, vagy valami ilyen komolyabb dolgot. Hagyj nekem békét, mert unlak.

Jelenetet akart csinálni az utcán. Erre megijedtem és az idegességemre való hivatkozással

Bál után

összes ruháimat

Piacz-utca 22. (Glück-cég). Csapó-utca 30. Halvan-utca 11.

tisztítás végett
Hrabéczyhez küldöm.

A Csokonai-kör felolvasó ülése

Szávay Gyula és Szávay Zoltán.

Ma délután öt órakor a Royal nagytermében szép szánu és meglepően dsztigvált közönség gyűlt egybe. Ezt a közönséget mást nem lehet látni, ez a közönség csupán ilyenkor gyűl össze, ez Debreczen irodalmi közönsége, amely — tegnap is láttuk — szerencsére elég sok asszonyt és férfit számlál össze. Ez a közönség tudta, hogy mit jelent, amikor a Csokonai-kör felolvasó ülést tart.

Az előre jelzett programon olyanok szerepeltek, akik nemcsak Debreczennek, de ennek az országnak ismert, elismert sőt ünnepezt nevei. Értjük ez alatt első sorban Szávay Gyulát, az illusztrációs és országszerte dicsőített költőt, a Csokonai-kör főtitkárát, aki csodálatosan szép, hangulatos s egy regeleg szív hajításának minden gyönyörű scáláját hiven visszatükrözött költőműveivel szerzett magának feledhetetlen nevet. A másik szereplő Zilahy igazgató, a ki őriás színészi múltjának, verbeli talentumának s a színigazgatás terén szerzett hervadhatatlan érdemeinek köszönhetően azt a népszerűséget, amely őt itt körülveszi.

A program első pontján különben a Tegledi-Kovács pályázatáról tették meg a szokásos jelentést. Aztán Zilahynak, a színházi direktorának az előadása következett. Részleteket adott elő Géczy Istvánnak, «A nemzetes asszony» című vígjátékából. A közönség tüntető rokonszenvvel halmozta el őt tapsaival.

A műsor harmadik pontján Szávay Gyula költeményeiből olvasott fel, a közönség ovációja közepette. Aztán Vándor Iván, a nagy tehetségű belletrista olvasott fel egy novellát «Mari—Ann» címmel. Utolsó számul Szávay Zoltán olvasta fel újabb verseit.

A nagy tehetségű, az irodalmi pályán nagy lépésekkel előrehaladó ifjú költő Debreczenben talán még nem aratott olyan nagy sikert, mint tegnapi vendégszereplése alkalmából. Gyönyörű kéve hallgattuk azt a végtelenül bájos poézist, amely felcsendült laújának hurjain. Csak sást nem zenek a sasok: ez jutott tegnap este eszünkbe és ez Szávay Zoltánnak a legnagyobb dicsőrete.

A közönség azzal a szintiszta művészi gyönyörűséggel hagyta el a felolvasó termet, amelyet csak verbeli írók munkája idézhet fel az emberek lelkében.

A műsor után barátságos összejövetelre gyűltek egybe a szereplők a Royalban.

bocsánatot kértem tőle. Másnap pedig nem mentem el a randevura. A kétségbeesett, könyörgő, zokogó leveleire nem feleltem, azonkívül minden telefonos helyen, ahol megfordultam, szigorúan meghagytam, hogy női hangnak nem vagyok itt.

Ötödik napja, hogy nem láttam, egy levelet kaptam tőle. Megdöbbentően buta levelet az oos nőtől. Azt írta, hogy egy percig sem szeretett és ezennel szakít. Ő csak kísérletezett velem, egy érdekes lélektani tétele volt, azt akarta velem beigazolni. Be is igazolta, hát most szakít velem. És ha rövid összeköttetésünknek következménye lesz, nekem ahhoz semmi Ékzöm.

Mondtam az elején, hogy a történet nem érdekes. Hanem ez a levél gondolkodóba ejtett. Először is mit akart ez az okos nő ezzel a levéllel? Szébb póz lett volna a számára a néma és némaságában ékesen szemrehányó vértanúság. Vissza akart engem szeretni? Dehogya. Az első nap, amikor nem találkoztam vele, ár egy ifjú és náram jóval naivabb barátommal ment a jéppályára kocsiban. Végül arra a legérdekesebb, nagygon jól tudta, hogy nem hiszem el neki, amit azzal a lélektani kísérletezési szarársággal mondott. Hát mit akart? Félényes akart lenni? Nem lehetett; mert tudta, mert látszatban is leagadhatatlan volt, hogy én ráztam le a nyakmról. Hát mit szoltok ehhez?

A történet hallgatósága közül senki sem jelentkezett szólásra. Csak nagykésőn szólalt meg a legavanyabb Paungen közöttünk:

— Gondolkozóba akart ejteni, hogy a zavartodon titokban nevehessen. És ez úgy látszik, sikerült is neki.

Szenzáció a Balázs-ügyben.

A Temesvári Hirlaphoz intézett névtelen levél alapján véres bajonéttal találta a zálogházban.

Most, amikor Balázs István sorsa már megpecsételtetett és izgalommal lesi mindenki a borzalmass zírjáték utolsó jelenetének elkövetkezését, — a Balázs-ügynek váratlanul új szenzációja támadt. E pillanatban a rejtély még megoldásra vár és a nyomozó hatóságok feladatát képezi annak kiderítése, vajjon egy újabb tárgyi momentum akadt-e az izgalmas drámának, vagy pedig a Vidéki Jánosok leveleivel hasonlatos, de lagadhatalanul ügyesebben kieszt misztifikációval állunk ismét szemben.

Egy bérmentetlen levelet vitt ugyanis a posta a Temesvári Hirlap szerkesztőségébe. A levél tartalma a következő volt:

Tekintetes szerkesztőség! Figyelmeztetem önöket, hogy nem Balázs István a gyilkosa Löwinger Ferencnek, hanem én gyilkoltam meg, amit már egyszer megírtam. Én gyilkoltam meg egy katonai bajonéttal, mely a csatolt rajz szerinti helyen fekszik. A 61-ik gyalogezred bajonettje. Kérem, Balázs István ártatlan, én hagyjam ott a hegedűtöket, tessék megvizsgálni.

D — —

A levél háttapján egy ügyes helyszínrajz volt, mely a zálogház két helyiségét tüntette fel és A B C D betűkkel voltak benne az ajtók, szekrények és egyéb tárgyak feltüntetve. Egy görbe vonallal volt a rajzon az az út, megjelölve, melyet a gyilkos megtett, amikor a bajonéttal a szekrény alá rejtette. A levelet a lap felelős szerkesztője átadta Boross Dezső dr királyi ügyésznek, ki a levél átolvasása után elővett fiókjából egy másik névtelen levelet. Ennek a másik levélnek is D. volt az aláírása, az írás azonban eltért az előbbi levél kézírásától, azonfelül németül volt megfogalmazva. Hasonló tartalmu levelet kapott Fehér Antal dr központi vizsgálóbíró és Láng Béla dr, Balázs István ügyvédje is.

Boross Dezső dr a levél alapján elrendelte a helyszíni szemlét és annak foganatosítására Fehér Antal dr központi vizsgálóbírórt kérte fel. Hétfőn reggel Boross Dezső dr királyi ügyész Mikes Gábor dr bünügyi rendőrkapitány kíséretében még a hivatalos helyszíni szemle megejtése előtt elment a Löwinger-féle zálogházba és a helyszíni rajz nyomán valóban

ráakaltak a bajonétre.

A bajonéttel érintetlenül hagyták a hivatalos szemle megejtéséig, pár perccel utóbb azonban már az egész város tudta, az új fordulatot és város szerte a legnagyobb izgatottsággal beszéltek róla, — hogy megkerült a gyilkos fegyver, mely Löwinger Ferenc életét kioltotta.

Ma délelőtt tartotta meg Fehér Antal dr központi vizsgálóbíró a helyszíni szemlét a Löwinger-féle zálogházban és kihuzta a zálogház első helyiségében levő ruhaszekrény alól az egyik deszka alá beékelte bajonéttal. A bajonéttel a hatvanegyedik gyalogezred, továbbá a 2576. szám van belevésve. A gyveren sok aludt ér tapad és vékony porréteggel van bevonva. — Feltűnt a vizsgálóbíróknak a vér élénk piros színe, mely éppenséggel nem enged arra következtetni, hogy csaknem tíz hónapos vér tapad az acélpengén. Feltűnően vékony a bajonéttel rakdott porréteg is, ily hosszú idő alatt sokkal több pornak és piszoknak kellett volna a fegyverre rakodnia.

A katonai hatóság most lázasan kutat ez

ügyben annak megállapítására, hogy kinek a birtokában volt utoljára az a 2576. számú bajonét és mikor, mily körülmények közt tűnt el a katonaság birtokából.

A kétségtelenül pontos katonai nyilvántartások teljes bizonyossággal adják meg majd e kérdésekre a feleletet, ami döntő kihatással lesz a nyomozás további irányítására.

Láng Béla dr, Balázs István védőügyvédje, arra való tekintettel, hogy szerinte újabb tárgyi momentum akadt Balázs István ama védekezése mellett, hogy a gyilkosságot nem ő követte el és hogy hegedűtöket az utcán találta, sürgős beadványban kérte ma a bünpör újrafelvételét és a büntetés végrehajtásának felfüggesztését. Büntető jogszí körökben azon a nézetben vannak, hogy ez a bajonét-ügy minden valószínűség szerint nem más mint egy olyan misztifikáció mint amilyen volt a sok Vidéki János névtelen levele, csak ügyesebben van megkonstruálva. — Nem lehetetlen azonban az a feltevés sem, hogy Balázs tényleg ezzel a bajonéttal gyilkolta meg Löwinger Ferencet, ő rejtette el a szekrény alá és most, hogy szorolni érezte már a hurkot nyaka körül kicsempesztte valahogyan ezt a titkát és akadt hozzátartozói sorából valaki, aki most a bünper anyagának illeten való bonyolításával vél segíteni Balázs sorsán. De az sincs kizárva, — hogy a bajonéttal a hatóságok felrevezetésére csempeszték a zálogházba. A nyomozás rövidesen világot derít majd a rejtélyes ügyre.

A Hortobágy ügye és egyebek.

A gazdaközönség álláspontja.

Ma délután nagy jelentőségű ügyeket fog tárgyalni a város közgyűlése. Régen volt fontos és jelentős érdekű kérdés a napirenden, mint ma, amikor is a Hortobágy hasznosítása is tárgyalásra fog kerülni. A tanács ebben a kérdésben a jog- és pénzügyi bizottság álláspontjára helyezkedett.

Nem vette figyelembe se Debreczen véros lakossága zömének, a gazdaközönségnek kifejezésre juttatott kívánságát, hogy a Hortobágyot úgy hasznosítsuk, hogy azzal az állattenyésztés nagyé rdekei csorbát ne szenvedjenek. Remélhetőleg ez a javaslat a közgyűlés jobb meggyőződésű tagjait nem fogja megtevesztetni és igyekezni fognak odahatni, hogy a kérdés megoldásánál a gazdaközönség érdekei is kielégítenek a legnagyobb mértékben.

Tegnap este a városi párt is határozott a Hortobágy ügyében, s igen fermészetes, hogy a tanács javaslat mellé állott. Ha a közgyűlés ez ügyben határozni is fog, még nem jelenti azt, hogy kimondta az utolsó szót, mert a gazdaközönség fog találni módot arra, hogy igazságát és jogát másképen is érvényre juttathassa.

A közgyűlést megelőzőleg a város tanácsa tegnap teljes ülést tartott és megvitatta a tárgy-sorozat egyes pontjait. Foglalkozott a székelv-híd vastuvonal építési hozzájárulásának ügyével. Tűdvalevő, hogy a közgyűlés a vasútra 150 ezer koronát megszavazott. Most a vasúttársaság még 50 ezer koronát kért, de a tanács a jog- és pénzügyi bizottsággal ellentétben nem javasolja az 50 ezer korona megadását.

A kocsitároló ügyében a jog- és pénzügyi bizottság évi 15 ezer korona bér ellenében átengedni javasolja a kért 100 holdnyi területet. — A társaság erre kijelentette, hogy nem kívánja tárgyalni az ügyet. A város tanácsa elterően a jog- és pénzügyi bizottságtól, csak 10 ezer korona évi bért kér a közgyűlés által megállapítani.

A közgyűlés még a tanácsot ért támadás dolgában foglalkozik mint egyik érdekes dologgal egy interpelláció kapcsán.

Merénylet egy asszony ellen.

A brutális legény.

Egy minden ízében föltáborító merénylet történt Hosszupályiban tegnap. Egy tizennyolc éves suhanc erkölcstelen merényletet követett el egy asszony ellen.

A szerencsétlen áldozat Bide Jánosné, született Komócsi Mária. Ez a Bide Jánosné tegnap a bagosi vásárról ment hazafel. maga előtt a vásáron vett három malacot hajtott. Amikor Bidené Hosszupályi határába ért, az országút mentén levő kis erdőből előugrott Andrasics Imre 18 éves suhanc.

A fiatalember hozzácsatlakozott az asszonyhoz és udvarolni kezdett neki. Az asszonynak egyáltalán nem volt ingere ez az udvarlás, de mindamellett nem akart a legénnyel kikezdeni és éppen ezért igyekezett lehetőleg kedves lenni hozzá, habár amennyire lehetett távol tartotta a mindinkább vérszemet kapott ifjút.

Végre is, amikor a legény belátta, hogy szép szóra nem kaphatja meg az asszonyt, — brutális erővel tört rá.

Nagy dulakodás támadt, amelyben az asszony lett — a vesztes. A legény a merénylet után ott hagyta az akkor már eszméletlen állapotban fekvő asszonyt magával vitte azonban az asszony pénztárcáját is.

Az asszony, ahogy magához tért, azonnal a faluba ment és feljelentést tett az esetről a csendőrségnek.

A csendőrök azfán a merénylő Andrasicsot is fogták a falu korcsmájában, ahol éppen — a lopott pénzből — javában mulatott. A csendőrség a legény tagadta tettét. Természetesen nem ütek föl neki, hanem ma beszélgették az itteni ügyészségre.

Bide Jánosné különben orvosi bizonyítványt hozott fel annak bizonyítására, hogy a merényletet rajta elkövete a legény.

SZINHAZ.

Ma este B) bérletben:
AMOR, A PÉNZÜGYNÖK.

HETI MŰSOR:

Csütörtökön: Amor a pénzügynök, bohózat. (Piros színlapos.) B) bérlet.

Pénteken: Kis kávéház, vigjáték. Ujdonság. C) bérlet.

Szombaton: Kis kávéház, vigjáték. A) bérlet. Vasárnap délután: Gésák, operett. Mérsékelt helyárakkal.

Előkészültre kitűzettek: «Királysádktetés», operett. Ujdonság. — «Trenk báró», operett. Ujdonság.

Amor a pénzügynök. Ma este Foreszt Luis pompás piros-színlapos bohózata az «Amor a pénzügynök» kerül színre B) bérletben. A mulattató ujdonság eddigi előadásával telt házat vonzott. A mai előadás iránt is nagy az érdeklődés.

Kis kávéház. A heti műsornak kétségkívül legérdekesebb estéje lesz a pénteki bemutató, a mikor Tristán Bernard kitaláló vigjátéka kerül színre, melyet Heltai Jenő fordított s melyre nagy szorgalommal készült a társulat Zilahy igazgató rendezése mellett. Kedves és komikumban bővelkedő jelenetekben kapjuk a következő mesét. Egy «Kis kávéház»-nak a pincére kétszáz ezer frankot örökölt, ezt megtudja a ravasz kávé és mielőtt a pincérnek még csak sejtelve is lenne szerencséjéről, aláírta vele egy szerződést, amely kétszáz ezer frank pónale mellett husz évig

kötelezi őt a pincérkedésre. A pincér mikor megtudja, hogy becsapták, ahelyett, hogy kifizetné a kötbért, megmarad pincérnek a kávéházban. Mint dusgazdag ember azonban éjjelenként előkelő mulatókba jár, ahol nagy kokottokat fogad barátaiul, közben hivatalában kiállhatatlan lesz és a kávésnak sok kelemélséget szerez, míg a kávé megurja a fatális helyzetet és elakarja engedni a pincért, de most már az nem megy, mert szerelmes lesz a kávé leányába, akit végül feleségül vesz. — A darab előreláthatólag nagy sikert fog aratni. Az érdekes és mulattató vigjátékot Zilahy igazgató háromszor tűzte ki műsorára.

Tisza István vonatja.

Megdörgálták a «bűnösöket». — A jó hivatalnokot soronkívül előléptették.

A nagyszalotai vonatmegállítás nem oly rég volt, hogy ne emlékeznénk már rá. Gróf Tisza István Szalontáról föl akart jönni Budapestre, — kocsin ment a szalontai állomás felé, de elkésett. a vasuti sorompó le volt eresztve, a vonat pedig elindult már. Ránk, egyszerű halandókra nézve az ilyesmi azt jelenti, hogy lekésztük a vonatot, egy Tiszával azonban az ilyesmi nem eshetik meg. Ő vonatját le nem késht, legfeljebb a vonat sietett. Ezen pedig lehet segíteni és Tisza tudott is rajta segíteni: a vonat utasai egyszerre csak azon vették észre magukat, hogy mennek szépen vissza Szalonta felé. A szalontai állomáson aztán megállt a vonat, Tisza felszállt s most már nem volt baj, most már robotogtak Budapest felé.

Ez még a nyáron történt, akkor az emberek elszörnyedtek, hogy Európában még így is lehet, s zóvá tették a dolgot a parlamentben is, Tisza István azonban kijelentette, hogy úgy van jól, ahogy történt s ha nem úgy történt volna, bezeg majd megmutatta volna ő a Máv-nak.

Ma úgy tetszik, csakugyan úgy volt jól. Az az egy legalább bizonyos, hogy Tisza István csakugyan megmutatta a Máv-nak. Így is megmutatta. Az aradi üzletvezetőség ma hozta meg ítéletét a nyári vonatmegállítás dolgában is — és Tisza Istvánnak adott igazat. Megbüntette az eljáró vasuti tisztviselőt, nem azért hogy visszavitte a vonatot, hanem mert késlekedve vitte csak vissza.

Hogy a kép teljes legyen, Klein Gyula vasuti forgalmi gyakornokot, azt, aki a vonatot visszavezényelte, soron kívül kétszáz forgalmi gyakornoknak megelőzésével, felhozták a vasuti tisztképző tanfolyamra és már májusban kinevezték hivatalnokká. Karriert csinált azzal, hogy Tiszát szolgálta.

Az Odol világhírét egyedülálló tartós hatásának köszöni. Még más szájvizek csak a szájbilités kevés idejében fejtik ki hatásukat, az Odol az öblítésnél a fogakba és a szájnyálkahártyába beszívódik és még utólag sokáig hat, miután a száj kiöblített. Ezen különleges saját sága folytán az Odol megakadályozza a szájbéli erjedési folyamatokat és így a fogak megrottása ellen hat.

Megszöktek a Pátia bank betörői

Menekülés a gyulafehérvári fogházból.

A fővárosi főkapitányság tegnap este a következő táviratot kapta a gyulafehérvári rendőrségtől:

Panajotti Konstatin, néven Constendako Georgin Despina, vagy Georgi Vespina, milói születésű, harmincéves, hosszás arcu, fekete haja és bajszu, barna szemű ember, jobb karján tevéált görög korona, rajta kifelé zászló, befelé kard, a korona alatt kereszt, görög P. K. betűk, hullám vonal pontokkal, jobb keze gyűrűs ujján belül vágás és Foti Konstantin, néven Constendako, milói születésű, harminchatéves, gömbölyű arcu, ötöt barna haja, barna szemű, sárgás bajszu ember, mindketten közveszélyes kasszabetörők a gyulafehérvári királyi törvényszék fogházából saját ruhájukban megszöktek.

Panajotti és Foti a legveszedelmesebb betörők közé tartoznak. A legutóbb a múlt karácsony előtt való vasárnapon fosztották ki a batászfalvi Pátia bankot, ahonnan nem kevesebb, mint hatszáznegyvenezer koronát emeltek el.

Tüneményes ügyességgel megfurta három óra leforgása alatt három nagy vas pénzszerényt.

Amikor már elkészültek a fáradságos munkával és megfurta az erős vasszekrényeket, a mikor a rengeteg érték a zseblükben volt már, akkor vitt arra a balsorsuk egy csendőrt. A csendőr a bank egyik ablakában váratlanul világgosságotl ázott fellobbannt.

A csendőr azonban sejtette, hogy betörők járnak a bankban.

A csendőr lövése nyomban fellármázta a közeli csendőrlaktanyában tartózkodó Horváth József járásörmezt, és Gáspár Pál csendőrt, akik Jurashoz csatlakoztak és most már hárman indultak a menekülő betörők üldözésére. A két vakmerő gonosztevő azonban a sötétben egy utat nyert és elmenekült. Tizennyolc kilométernyire üldözte őket a három csendőr; míg végre Olácsesztvén sikerült nekik mindkettőt elfogni. Ekkor derült ki, hogy azok veszedelmes betörők mind a ketten. Az egyik Panajotti volt a másik az öccse. Mindketten görögországi születésűek, de Konstantinápolyban laktak.

A két betörőt látkísérték a gyulafehérvári törvényszék fogházába, ahonnan most — megszöktek.

UJDONSÁGOK

A VERS.

Az önképzőköri tanár-elnök ur
Lebírál egy verset irgalmatlanul.
Nem hagyja rajta egy csöpp becsületet:
«Névtelen szerzője nagy számlár lehet».

«Már a műfajokkal harcban áll szegény,
Dal sem és románc sem ez a költemény,
Még elégülök elcsuszthatna tán,
De kesergő része módfelett sovány!

Es a formát, rimet ami illeti:
Tisztultabb fogalma erről sincs neki.
Tárgya az meg épen tulontul kevés:
Ugynevezett szívi bus nyögdecseles!...»

— Ugyanezt a verset aznap alkonyán,
Századszor szavalja egy szép csitri lány.
Csattogtatja tükön, csengő rimet,
S nagy gyönyörűséggel szíve megtelt.

«Milyen költemény ez, édes Istenem,
Benne mennyi érzés, mennyi szerelem.
Minden kis betűje gyöngyökből való,
Sohse termelt még vers ehez fogható!»

Szabolcska Mihály.

Szakértelemmel és szakértelem nélkül.

A Hortobágy hasznosítása.

Írta: Dr. Kertész István.

Debreczen város márciusi közgyűlésének nagy jelentőségű kérdését, a Hortobágy hasznosítását sajtósági eszmearamlatok előzték meg.

Évek óta vadakból-vadabb növények burjánzottak elő a Hortobágy hasznosításának területén. A hivatalos város ápolgatta is azokat jobb ügyhöz méltó buzgalommal. A dudvákra feláldozta a polgárok nyugalmát, igazságérzetét, színvonalát, egész presztizsét.

Minden jogokat tisztelő, érdekeket megértő nemes indulatát feláldozta. És egy magasabb kézzel kerestől tépte ki az immár hirhedtté vált hasznosítási terveket, egyikét a másik után. Debreczen nemes hivatalosa ma már egy fényes multra tekinthetnek vissza e terén — amely tele van halogásokkal, kipusztult szerencsejátékokkal, kudarcok sorozatával.

Lehetetlen, hogy a papiros-embereknek ennyi éven át való haszontalan kísérletezése meg ne rendítette volna minden jóérzésű ember bizalmát, vagy épen elbizakodottságát, önhitességét is.

Bizonyára azt gondolja ez a boldog Magyarország, hogy itt csupa szakfériak, elsőrangú kapacitások törik a fejüket és szikráznak a fényesebbnél-fényesebb ötletektől, — hogy miként lehet a Hortobágy szikes rónáját az ország fejlenézettel folyó Kánaánjává tenni! És süttognak, és bámulnak: hogy milyen mélységes rejtély a délihábos róna!

Boldog Magyarország! Itt a Kolonbusz-tojás!

Nem a szakbölcsesség küldöttei azok, akik tüzzén-vizen keresztül hasznosítan akarják a Hortobágyi pusztát, — hanem a város emiőn megnőtt fogainak!

Mert legközvetlenebbül a mezőgazdaság érdekeiről van szó, amely mezőgazdaság alapja volt minden időben a város közéletének és közvagyonosodásának: ettől kell féltetnie Debreczen megővekedett figuráinak a jogot és erkölcsi erőt.

Hogy mennyire akarnak egyesek mihindentudók és mindenütt jelenvalók lenni!

Ugyan minek tulajdoníthatnánk azt a leplezetlen gyűlölséget, amelylyel a városháza a polgárság nagy részére ront?

A mezőgazdaság súlyos veszélyeztetését látjuk törekvéseikben.

A mezőgazdaság igazai, hogy az a városi polgársága boldogulásiának, és egyszersmind egész Debreczen virágzásának az alapja, — nagy szerűen ujtottak kifejezésre abban, hogy a folytonos támadásokkal szemben a csendesen, a passzívise viselkedő mezőgazdaság érdekei diadalmas-kodtak.

Szinte megfoghatatlan, hogy ugyanazok, akik máig kísérleteztek és maguk is belátják, hogy éptelenek voltak, tovább folytatják hasznosítási politikájukat, — még pedig mindig a régi.

Beleviszik a törvényhatóság bizottságát egy erkölcsileg lehetetlen helyzetbe. Mert a földmívelésügyi minisztérium, mint legfőbb szakforum — amely sokkal nagyobb figyelemmel kíséri a Hortobágy viszonyait, mint hinnők — egyenesen elejét akarván venni minden további papirosokoskodásnak, szakközvegeit kívánja a Hortobágyra küldeni.

Ezt mondja a miniszter ez évi február hó 27-én kelet leirata: «Szükséges, hogy mielőtt a sz. kir. város közönsége a Hortobágy jövő kihasználását illetőleg végleges állást foglalna, a számbajöhető gazdálkodási módokat alapos tanulmány tárgyává tétessenek, esetleg kísérletek útján tapasztaltassanak».

A város évek óta nem tapasztalt ki semmit, sőt most is csak úgy önkényesen akarja elintézni a hasznosítást.

De a város mozzgatóinak — úgy látszik — nincsen annyi erkölcsi érzékük, hogy ez a hasznosítás már eleve az értelemben és a felsőbb fórum által szabott lehetőségbe ütközik.

Debreczen törvényhatósági bizottságának ítélőképességéről akarnak szegénységbi bizonyítványt kiállítani!

Lesz-e a bizottság többségében annyi erkölcsi érzék, annyi bölcsesség, hogy nem engedjék magát egy pár ember hatalom mutogatá-

sával félrevezetni, és belátja, hogy szakértők kuttatása, kísérletezése és felvilágosítása nélkül az egész hasznosítás tévedés — és pusztítás a hasznosítás helyett!

Azon az uton, amelyre éppen a városi tanács lépett, haladni nem lehet.

A városi tanács március 26-iki határozatának egyik pontja kimondja, hogy: «mintegy tízenkétezer hold földet mezőgazdasági művelés céljaira kiszakít». — A másik pontja pedig így szól: «Hogy a kiszakítandó terület legyen s az milyen módon hasznosíttassék gazdasági célokra, a miniszteri szakértők véleményét kívánja ismerni, s ennek megismerése után intézkedik a kiszakítandó terület nagysága s a parcellákra osztás dolgában». — Tehát egyik szavában kihasít egy határozott területet művelés céljára, a másik szavában pedig majd a szakértők mondják ki, hogy mit és mennyit hasítson ki és milyen célra.

Ez a dodonai beszéd is jele az önmagát félreismertő hasznosításnak.

De nem dodonai beszéd kell ide, hanem adja meg éppen a városi tanács a ballépésük-től való visszavonulás jelszavát — mert a Hortobágyot szakszerű megfigyelések, kutatások és szakszerű felvilágosítások nélkül ma még kevésbé lehet, mint valaha.

TÁVIRATOK.

A kormány végleges lemondása.

Budapest, március 27. Ma délután öt óra körül minisztertanács lesz, amelyen a kormány elhatározza végleges lemondását. Gróf Khuen ma este érkezik Bécsbe s holnap délelőtt adja át a királynak a kabinet felmentése iránt való kérelmét.

A visszautasított Taft.

Newyork, március 27. A bányászok szövetsége nem fogadta el Taft elnököt békebíróul, mert egyenesen a bányatulajdonosokkal akart a bér-emelésekről tárgyalni. A sztrájkoló szövögyári munkásoknál sem járt sikerrel az elnök közvetítése. Lobeliben tegnap a szövö- és fonógyárak általános krimácstaut rendeztek, mára tehát a 3000 sztrájkolóknál még huszezer munkás maradt kenyer nélkül.

Magyar bányászok katasztrófája.

London, március 27. Newyorkból táviratozák, hogy a velchi (West-Virginia) szénbányában robbanás történt és egy egész tárna munkásai bennrekedtek. Sok ezer tonna fejtett szén és a beömlő gerendák elzárták az utat nyolcvanhárom bányász szabadulása elől. A csoportfelváltáskor 200 bányász szállott le, akik eloszlottak a keleti és nyugati tárnákban. A robbanás a keleti részeken történt. Alig van remény, hogy a szerencsétlenül járt bányászok közül valaki is meglássa még a napvilágot. A bezárt bányászok legnagyobb része magyar kivándorló s van köztük néhány lengyel is.

Megostromolt szerkesztőség.

Portó, március 27. Tegnap este nagy tüntetés volt a Diario Notizio című lap szerkesztősége előtt, mert az újság vezércikkében azt írta, hogy nagy szerencse volna, ha Anglia annek-taná Portugalit. A felbőszült tömeg elpusztította a berendezést a szerkesztőségben és a nyomda gépeit, aztán a lap kiadójának háza elé gyűjt és bombát dobott a lépcsőházba, amely förcsobbant ugyan, de nem tett nagy kárt.

Olasz hadihajók a Dardanellákban.

Milano, március 27. A Secolo jelent: Az olasz flotta beutott a Dardanellákban és négy török hadihajót elsüllyesztett.

Berlini és bécsi lapok a milánói hír megérkezése után sürgős táviratban fordultak felvilágosításért Konstantinápolyba s azt a felvilágosítást kapták, hogy egy szó sem igaz az egészről. A belügyminiszterumba érkezett jelentések szerint olasz hadihajókat láttak Tripolis előtt és Sziria partvidékein, amelyek ott kémszemlét végeztek.

Aquarona olasz konzul, aki Libanonba menekült, a beutott olasz konzul titkosjeggyű táviratban értesítette, hogy az olasz flotta meg fogja támadni kikötőit, ha a törökök kiutasítják az olasz állampolgárokat arról a vidékről.

Közgazdaság.

BUDAPESTI TŐZSDE.

ÉRTEK: Magyar hitel 856.25—858.75 — Osztrák hitel 650.70—654 — Négy százalékos koronajáradék 89.60—89.55 — Osztrák-magyar államvasutak 730.50—734 — Jelzálogbank 487.490 — Leszámitóbank 546.50—547 — Hazai bank 300.50—302.50 — Magyar Bank 668—672.50 — Rimamutányi 720.75—721 — Salgótarjáni 721—722 — Közfű Vasut 790—796 — Városi Villamos 422—425 — Adria 513.

GABONA (ötven kilogrammonként): Buza áprilisra 11.19—11.36 — Buza májusra 11.19—11.33 — Buza októberre 10.52—10.62 — Rozs áprilisra 9.60—9.78 — Rozs októberre 8.48—8.58 — Tengeri májusra 8.61—8.63 — Tengeri júliusra 8.59—8.65 — Zab áprilisra 9.43—9.53 — Zab októberre 8.23—8.28

BÉCSI ÉRTEK: Osztrák hitel 651.25—652 Magyar hitel 856—857.75 — Osztrák-magyar államvasutak 731.50—732.25 — Alpési 936—938 — Déli vasut 105—105.50 — Skoda 734—728.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság március 16-án tartotta Csekonics Endre gróf v. b. t. tanácsos elnöke alatt ezidei rendes közgyűlést, amelyen ugy a főuri világ, mint a pénzügyi kiválóságok nagy számmal vettek részt. Az elnök a közgyűlés határozatképességének a megállapítása után meleg részvétellel emlékezik meg Zichy Nándor gróf és Szende Károly igazgatósági tagok elhunytáról. Eredményeket a közgyűlés jegyzőkönyvében örökítették meg. — Az igazgatóság jelentését ormódi Ormódy Vilmos főrend, vezérigazgató terjesztette elő.

A jelentés szerint annak dacára, hogy a lefolyt év üzleti eredményét a nagymérvű üzletpörök igen erősen befolyásolták, mégis a társaság ötvennégy éves fennállásának tartama alatt az egjobb évi eredményt mutatta. Az évi mérleg 5,267,882 korona 88 fillér tiszta nyereséggel zárult. Az igazgatóság indítványozta, hogy a jutalékok levonása és a külféle tartalékalapok döntése után 3,200,000 koronát osztaléku fizessenek, vagyis részvényenként 800 koronát, amely összeget a részvényeseknek július elseje helyett már e hó 18-tól kezdve fizetnek ki a társaság főpénztárából. A közgyűlés a jelentést egyhangulag tudomásul vette, az igazgatóság indítványait elfogadta és a felmentvénnyel ugy az igazgatóságnak, mint a felügyelő-bizottságnak megadta és Bókay János részvényes indítványára az elnöknek, ormódi Ormódy Vilmos vezérigazgatónak, a kormányzó-tanácsnak, a választmányoknak, a felügyelő-bizottságnak és a tisztikarnak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott az elért fényes eredményért. Jóváhagyta továbbá a közgyűlés az igazgatóság és a választmány közös elhatározásából kifolyólag a közhasznú és jótékonyági intézetek számára megszavazott adakozásokat, melyek az eddigi bőséges adakozásokat jóval felülmúlják. Végül egyhangulag beválasztották a választmányba Gaál Jenő drt, Széchenyi Pál grótot, Wenckheim Dénes grótot és Zichy Aladár grótot. Ezzel a közgyűlés véget ért.

Fizetéseketelenségek. A bécsi hitelezői véd-egylet a következő fizetés képtelenségeket jelent: Forgács Ede Szarvas, Leitersdorf N. és Társa Pozsony, Blau Adolf Budapest Sip-utca 6., Deutsch és Treitel Kassa, Pedikop cipőgyár r.-t. Budapest, Nagy János-utca 7., König Gyula Nyitra, Breuer Simon Budapest, Korona-herceg-utca 9.

Főmunkatárs
VOITH GYÖRGY

Apró hirdetések.

Tíz szög 50 fill., mindeu további szó 5 fill.
Apróhirdetések előre fizetendők.

Balorokai, kongyberendezéseket raktáron tart
Balint József asztalos (Csapó) Berek-utca 8

GAZCSÖVEK különféle nagyságban eladók
Bővebbet a kiadóhivatalban

CSIZMADIAMESTEREK FIGYELMÉBE! Csiz-
mászárba való erős papiros jutányos árban
kapható Darabos-utca 7 sz. alatt.

FIATAL gyermektelen házmester felvételtk Dara-
bos-utca 7.

A Debreczeni

butorkészítő asztalosok áruccsarnok szövetkeze

mint az országos központi hitelszövetkezet taula.
Telfon 129. Telefon 129.

Hunyadi-utca 17-19. szám.

Felhívja a tisztelt butorvásárló közönség
figyelmét dusan felszerelt áruccsarnokára, hol
Debrecen első műasztalosainak és kárpito-
sainak termékei a legmérsékeltébb szabott)
árban áll a nagyérdemű közönség (rende-
kezésére, a legegyszerűbbtől a legdiszesebb
kivitelig. Megteki tés minden vételkényszer
nélkül. Tervek, költségvetések, rajzok díjta-
lan. A rendelt avagy raktárból megvett bu-
torokért a legmesszebbmenő garanciát vál-
lalja, hitelképes egyéneknek kedvező fize-
tési feltételek.

Neubauer János

sodronyműgyáros

a Stenczinger-ház lebontása miatt

irodahelyiségét és raktárát

a gyártelepre helyezte át.

Debreczen, Kétmalom-utca 4. sz.

forduljon
minden ér-
deklődő, ki sulyt
tektet elsőrendű
fajtiszta anyagra

Gyümölcsfacsemeték

sétányfák, diszcserjék, tülevellék, kerítésnö-
vények, boggyógyümölcsök stb.

SZŐLŐQLTVÁNYOK

(elsőrendű áru) európai és amerikai sima
gyökeres vesszők. Oktató disz-
árjegyzék kívánatra ingyen.

FISCHER és Társai

faiskolák és szőlőqltványtelepek

Ujdonságok a téglaiipar terén!

Téglavetőgép, legujabb szabadalom!
Helyettesíti a kézivetést! Nem kell szak-
munkás! 2 lóval és 2-3 napszámmal napi
termelés 6-7000 téglá

Téglaprések, golyós csapágygyal, gyü-
rius kenéssel. Az összes fogaskerek olajban
futnak. Könnyű járás, legcsakélyebb kopásj

Szabadalm. cserépvágó készülék, mat-
ricák nélkül. Könnyű kezelé., biztos üzem!

**Teljes téglagyári berendezések a leg-
modernebb kivitelben**

Specialitások: Porcellán, samotte és
agyagárgyarak teljes berendezése.

Drezdai Mótorgyár Részv.-Társ,
JAKOBIWERK OSZTÁLYA.

Vezérképviselőt:

Geilert Ignác és Társa

Budapest, V. Koháry-utca 4. szám.

A NÉMET CSÁSZÁR kadineni téglagyára-
nak teljes berendezését gyárunk szállította.

Gyors szállítás! Messzemenő jótállás!

1676.
1911. v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. jbiróságának V. 2814/2.
1911. számú végzése folytán közhirre tétetik,
miserint Rozs Márton és tsa cég részére
132 kor. 10 fill. tőke, ennek 1911. év július hó
1. napjától számítandó 6% kamatai és az eddig
összesen 126 kor. 60 fillér perköltség erejéig
1911. évi október hó 1-én bíróilag lefog-
lalt és 980 koronára becsült ló, kocszi
és butorokból álló ingóságok 1912. évi márczius
hó 29-én délután 3 órakor kezdetét veendő
és Gerébi-telep Kondor-u. 3. szám alatt meg-
tartandó nyilvános bírói árverésen a legöb-
bet ígérők azonnail készpénzfizetés mellett,
szükség esetén becsáron alul is elfognak adadni.
Megjegyzetik, hogy az árverés mindazon
foglaltatók részére, kik már jogerős végre-
hajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.
Debreczen, 1912. évi márczius hó 6.

Oláh Géza,
bírói kiküldött.

Miért

Ne fogadjunk el
Má-à-ást!!!

csak Óriás

F E D Á K

Cipőcrém-et?

Mert

szép fényt ad

Mert

Elegáns tőle a lábbeli

Mert

puhán tartja

Mert

Nem rongálja

Mert

Vizhatlanná teszi

a bőrt

Mert a legkényesebb izlést
kielégíti és

Mert egy

Óriás Fedák

cipőcrém, mely 4-szer annyit tartalmaz,
mint egy más doboz 30 fillér-ért

ebben a drága vi-
lágban az egyedüli olcsóság

∴ **HIDVÉGER ANTAL** ∴ Foglalkozik
bank és váltóüzlete az összes
Debreczen, Deák Ferencz-u. 13. sz. bankügyletekkel
TELEFON 416. szám.

Első magyar általános biztosító társaság, Budapest.

I. Tűz-, szállítvány-, jég- és betörés-biztosítási üzlet.

Ötvennévdedik évi zárszámla 1911. január 1-től december 31-ig.

KIADÁSOK.		Ötvennévdedik évi zárszámla 1911. január 1-től december 31-ig.		BEVÉTELEK.		
	korona	fill.	korona	fill.	korona	fill.
I. Tűzbiztosítás.						
Kifizetett károk és költségek 13.974.15-92	7.961.795	72				
levonva viszontbiztosítási károk és költségek 6.018.120-20	599.843	75				
Függőben maradt károk tartaléka	1.085.370	99				
Szerzési költségek és viszontbiztosított rész utáni bevétel levon.	374.677	60				
Jóvádelmi adó és bélyegilletékek	140.826	59				
Postabélyeg	25.000	—				
Adakozások közhasznú célokra	1.580.152	06				
A tűzbiztosítási üzlet terhelő igazgatási költségek	4.606	12				
Behajthatatlan követelések leírása	—	—				
A következő évek készpénz-díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	11.984.764	64	28.706.987	47		
II. Szállítványbiztosítás.						
Kifizetett károk és költségek 186.389-76	36.485	97				
levonva a viszontbiztosítási károk és költségek 150.503-79	81.204	30				
Függőben maradt károk tartaléka	16.479	40				
Szerzési és igazg. költségek a viszontb. rész utáni bevétel levon.	—	—				
A következő évek készpénz-díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	100.000	—	284.169	67		
III. Jégbiztosítás.						
Kifizetett károk és költségek 1.934.281-16	939.540	89				
levonva viszontbiztosított károk és költségek 994.731-27	9.308	38				
Függőben maradt károk tartaléka	302.952	55				
Szerzési és igazg. költségek a viszontb. rész utáni bevétel levon.	57.353	05				
Bélyegilletékek	3.500	24				
Behajthatatlan követelések leírása	60.417	60				
A folyó évből több éves jégbiztosítások esedékes tart.	535.909	73	1.909.591	44		
A következő évek készpénz-díjtartaléka	—	—				
IV. Betörésbiztosítás.						
Kifizetett károk és költségek 53.188-48	28.559	76				
levonva viszontbiztosított károk és költségek 24.628-72	9.038	30				
Függőben maradt károk tartaléka	71.427	03				
Szerzési és igazg. költségek a viszontb. rész utáni bevétel levon.	—	—				
A következő évek készpénz-díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	420.000	—	529.025	09		
1911. évi nyereség			3.530.010	21		
			29.909.733	88		
I. Tűzbiztosítás.						
Az 1910. évről áthozott készpénz-díjtartalék a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül					11.984.764	64
Tűzbiztosítások után bevett díjak és illetek 22.877.688-40						
levonva: törlesztett díjak 2.914.733-43						
viszontbiztosítási díjak 7.978.198-33						
10.882.923-76					11.984.764	64
Az 1910. évből függőben maradt károk tartaléka					612.762	17
II. Szállítványbiztosítás.						
Az 1910. évről áthozott készpénz-díjtartalék a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül					100.000	—
Szállítványbizt. után bevett díjak és illetek 368.287-09						
levonva: törlesztett díjak 12.235-47						
viszontbiztosítási díjak 286.640-86						
238.876-33					69.410	76
Az 1910. évből függőben maradt károk tartaléka					67.674	48
III. Jégbiztosítás.						
Az 1910. évről áthozott készpénz-díjtartalék a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül					418.966	78
Jégbiztosítások után bevett készpénzdíjak és illetek 4.367.001-62						
levonva: törlesztett díjak 474.538-35						
viszontbiztosítási díjak 2.104.922-50						
2.579.460-85					1.787.540	77
Az 1910. évből függőben maradt károk tartaléka					16.671	74
IV. Betörésbiztosítás.						
Az 1910. évről áthozott készpénz-díjtartalék a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül					420.000	—
Betörésbiztosítások után bevett készpénzdíjak és illetek 458.918-43						
levonva: törlesztett díjak 86.658-25						
viszontbiztosítási díjak 185.936-74						
272.504-99					186.823	44
Az 1910. évből függőben maradt károk tartaléka					15.303	11
V. Egyéb bevételek.						
Szelvény-, takarékp., váltó- és egyéb kamatok, valamint árfolyamnyereség eladott értékpapírok stb. után					2.108.694	14
Társasági házak tiszta jóvádelme					136.857	26
2.245.551						
29.909.733						
* K 7.500.000.— tavalyi díjtartalék ellenében.						

VAGYON.		Mérlegszámla 1911. december 31-én.		TEHER.	
	korona	fill.		korona	fill.
Értékpapírok és pénzügyintézetnél elhelyezett tőkék:					
külön kimutatás szerint	40.753.715	64	Részvényalapítók: teljesen befizetett 3000 egész részvény a 2000 korona és teljesen befizetett 2000 fél részvény a 1000 korona	8.000.000	—
Tisztviselők és szolgák nyugdíjalapjának értékei:			Nyeménnyartalék	8.000.000	—
2.200.000 kor. Ki-birtokosok országos földhitelintézete 5%-os záloglevél	2.200.000	—	Külön tartalék	10.813.114	89
46 db Posti nazál első takarékpénztári részvény	780.750	—	Jégbiztosítási külön tartalék	2.000.000	—
Átmeneti kamatok	54.333.33		Készpénzdíjtartalék a viszontbiztosított rész levonásával és minden megterhelés nélkül:		
	3.085.083	33	a) tűzbiztosítási díjtartalék	11.984.764	64
„Ormosdi Ormody Amélie alapítványa” értékei:			b) szállítványbiztosítási díjtartalék	100.000	—
50.000 kor. Kisbirtokosok országos földhitelintézete 4%-os zálogl.	97.50		c) jégbiztosítási díjtartalék	535.909	73
Átmeneti kamatok	379.50		d) betörésbiztosítási díjtartalék	420.000	—
	49.714	50	Függő károk tartaléka:		
Első magyar általános biztosító társaság „Tűzoltók segélyalapa” értékei, letétben a m. kir. Állampénztárnál	69.857	57	a) tűzbiztosítási függő károk tartaléka	599.843	75
Átmeneti kamatok	479.753	22	b) szállítványbiztosítási függő károk tartaléka	81.204	30
Leszámított váltók	2.611.600		c) jégbiztosítási függő károk tartaléka	9.308	38
Társasági házak	2.604.461	58	d) betörésbiztosítási függő károk tartaléka	9.008	58
Különféle adósságok	1.350.180	07	Különféle hitellek:		
73.756	97	a) Első magyar általános biztosító társaság „Félszázados alap”	500.000	—	
Központi pénzkészlet	274.516	46	b) Első magyar általános biztosító társaság „Lévay-alap”	200.000	—
	52.871.268	06	c) Első magyar általános biztosító társaság „Ezeréves alapítványa”	100.000	—
			d) Ormody Vilmos-alap	100.000	—
			e) Ormosdi Ormody Amélie alapítványa	50.568	50
			f) Első magyar általános biztosító társaság „Tűzoltók segélyalapa”	69.857	57
			Életbiztosítási osztály folyószámlán	1.020.426	07
			1911. évi nyereség	2.078.474	98
			* Az idei hozzájárulásokkal 11.549.086 kor. 76 fillérre emelkedik.	3.530.010	21
			** A matematikai mérlegben szereplő külön lappal, valamint az idei hozzájárulással 3.690.208 kor. 67 fillérre emelkedik.	52.971.268	06

KIADÁSOK.		Negyvenkilencedik évi zárszámla 1911. január 1-től december 31-ig.		BEVÉTELEK.		
	korona	fill.	korona	fill.	korona	fill.
Visszaváltott kötvényekért.						
Halálozások után kifizetett károsseg.	2.080.079	81				
Lejárt kihásztási tőkékért	4.363.371	69				
Kihásztási, biztosításioknál halálozást követő díjvisszatérítés	88.838	95				
Függőben levő károk és díjvisszatérítési tartaléka	726.388	34				
Függőben levő kihásztási tőkék tartaléka	400.399	70				
Évnyereség	1.136.788	04				
Bélyegért	591.708	14				
Irodai bér, postadíjak, nyomtatványok, uti- és egyéb költs.	4.289	47				
Tisztviselők	1.481.289	65				
Adók	354.676	06				
Orvosi díjakért	49.275	48				
Szerzési és díjbehajtatási költségek	227.705	42				
Behajthatatlan tartozások leírása	1.899.007	55				
Kisorsolt biztosítások tartaléka	48.249	78				
Díjtartalék az év végén	6.000	—				
1911. évi nyereség	151.183.576	36				
	1.787.872	67				
	170.985.376	0				
A mult évből áthozott díjtartalék						
Befolyt díjak: ez évben kiállított kötvények után	2.809.492	35				
az előbbi években kiállított kötvények után	22.660.971	54				
a biztosított tőke emelésére fordított nyeménnyek	118.627	96				
Illetek	5.890	28				
Levonva: törölt kötvények és díjnyugták	1.540.594	K 64 f.				
viszontbiztosítási díjak	1.005.811	58				
2.545.776	22					
Kamatjóvádelme	646.303	44				
Mult évi függőben volt károk és díjvisszatérítések tartaléka	272.683	11				
Mult évi függőben volt kihásztási tőkék tartaléka	91	86				
170.985.376						
Díjtartalék						
Levonva a viszontbiztosítási díjtartalékok	156.153.304	Kor 63 fill.				
189.467.022	16					
Biztosítási alap	1.085.187	50				
Kihásztási tőkék nyeménnye	895.275	18				
Függőben levő károk és díjvisszatérítések tartaléka	726.388	34				
Függőben levő kihásztási tőkék tartaléka	400.399	70				
Tulajdonosi csoportok számlája	140.570	69				
Előre fizetett díjak	85.333	20				
Fel nem vett nyeménnyek 1910. évről	136	16				
Kisorsolt biztosítások tartaléka	6.000	—				
Viszontbiztosított intézetek és mások követelései	292.199	70				
1.787.872						
156.306.909						

Értékpapírok és pénzügyintézetnél elhelyezett tőkék:

Az elemi ágazatok mérlege szerint: K 40.753.715-64
 Az életbiztosítási ágazatok mérlege szerint: K 181.897.211-88
 Összesen: K 172.590.927-92

a) Értékpapírok:

Záloglevelek: K 128.188.509-10
 Községi kötvények: K 2.118.785-—
 Járulékok és Államlag biztosított vasuti kötvények: K 15.874.888-11
 Különféle egyéb értékpapírok: K 4.457.840-—

b) Pénzügyintézetnél elhelyezett tőkék

K 150.184.472-21
 K 2.456.454-81
 K 172.590.927-92

Budapest, 1911. december hó 31-én.
 Steiner Jenő, életbiztosítási könyvvizsgáló.
 Az igazgatók: Balaban Adolf, Hajos József, báró Harkányi Frigyes, László Zsigmond, Frank Henrik, a központi könyvvizsgáló főnöke.
 A fenti zárszámlákat és mérlegeket megvizsgálván, azokat a törvényben és az alapszabályokban meghatározott cikkei szerint készültnek és azok egyes tételait a fenti segédkönyvekkel teljesen megegyezőnek találjuk.
 Budapest, 1911. márczius hó 1-én.
 A felügyelő bizottság: Berzevicsy Albert, Burchard-Bélaiváry Konrád, Németh Titusz, báró Radvánszky Gáza, báró Uechtritz Zsigmond

Nyomatott Horovitz Zsigmond könyvnyomdájában, Debreczen, Darabos-utca 7. Typograph szedőgépen szedve.